

Total No. of Questions : 8]

SEAT No. :

PA-1725

[Total No. of Pages : 4

[5952]-110

F.Y. B.Com.

115(e) : THEORY AND PRACTICE OF CO-OPERATION - I

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Paper - I)

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *Q. No. 1 and Q. No. 8 are compulsory.*
- 2) *Solve any Three questions from Q. No. 2 to Q. No. 7.*

Q1) a) Fill in the blanks :

[7]

- i) _____ Plays an equalizing role as a welfare factor in capitalistic economy.
- ii) In _____ each works for all and all work for each.
- iii) I.C.A. (International Co - operative alliance) was founded by I.C.A. congress had in London in _____.
- iv) Gorewalla committee was appointed for _____ reforms.
- v) The maclegan committee submitted the report in _____.
- vi) The first Co-operative law in India was enacted in the year _____.
- vii) National Co-operative Development corporation (N.C.D.C.) was set up in _____.

b) True or False

[7]

- i) The Birth of Co-operative movement is in India.
- ii) Robert owen is the father of Co-operative movement in the world.
- iii) The headquarters of I.C.A. Was situated at Geneva.
- iv) Vaikunth Mehta National Institute of Co-operation and management is Situated at Mumbai.
- v) Co-operative principles are accepted by I.C.A. in Manchester.
- vi) Co-operative values are based on self help, self responsibility democracy and equality.
- vii) Co-operative societies are formed for profit maximisation.

P.T.O.

- Q2)** State the problems and challenges faced by Co-operative sector. [14]
- Q3)** State the strength and weakness of Co-operative movement. [14]
- Q4)** State briefly the contribution made by different leaders in Co-operative movement in India. [14]
- Q5)** Discuss the recommendations made by Fedrick Nicholson report in 1904.[14]
- Q6)** What is Co-operative movement? State the current scenario of Co-operative movement in India. [14]
- Q7)** State the role of central government and state government in Co-operative movement. [14]
- Q8)** Write short notes (Any two) [14]
- a) Scope of Co-operative
 - b) Development of Co-operative movement in pre-independence period.
 - c) Development of Co-operative movement in Maharashtra.
 - d) Distinguish between Co-operative and capitalism

115(e) : THEORY AND PRACTICE OF CO-OPERATION - I

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Paper - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना : 1) प्रश्न क्र. 1 व प्रश्न क्र. 8 सोडविणे आवश्यक आहे.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 7 पैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा.

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा.

[7]

- i) ची भुमिका ही समान भुमिका भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेत कल्याण क्षेत्राची भुमिका असते.
- ii) मध्ये प्रत्येकाने सर्वासाठी आणि सर्वांनी प्रत्येकासाठी कार्य महत्वाचे असते.
- iii) आंतरराष्ट्रीय सहकारी परीषद चे स्थापना लंडनमध्ये या वर्ष झाली.
- iv) गोरेवाला समिती ची नियुक्ती सुधारणा करिता होती.
- v) मॅक्लेगन समितीने आपला अहवाल या वर्षी सादर केला.
- vi) भारतात पहीला सहकारी कायदा या वर्षी अस्तित्वात आला.
- vii) राष्ट्रीय सहकारी विकास महामंडळ या वर्षी स्थापन झाले.

ब) चुक कि बरोबर ते सांगा.

[7]

- i) सहकारी चळवळीचा जन्म भारतामध्ये झाला.
- ii) जगात रॉबर्ट ओवेन यांना सहकारी चळवळीचे जनक म्हटले जाते.
- iii) आंतरराष्ट्रीय सहकारी परिषद जिनिव्हा येथे आहे.
- iv) वैकुंठभाई मेहता राष्ट्रीय सहकारी प्रबंध व्यवस्थापन संस्था मुंबई येथे आहे.
- v) आंतरराष्ट्रीय सहकारी परिषदेने सहकारी तत्वे मॅचेस्टर अधिवेशनात स्विकारली.
- vi) सहकारी मुल्ये मुख्यतः स्वयःसहायता स्वयं जबाबदारी, लोकशाही आणि समानता यावर आधारीत असतात.
- vii) सहकारी संस्था अधिक नफा मिळविण्यासाठी स्थापन केल्या जातात.

- प्रश्न 2) सहकार क्षेत्रातील समस्या आणि आव्हाने स्पष्ट करा. [14]
- प्रश्न 3) सहकारी चळवळीची बलस्थाने आणि दुर्बलता सांगा. [14]
- प्रश्न 4) भारतातील सहकारी चळवळीतील विविध नेत्यांचे योगदान सविस्तर स्पष्ट करा. [14]
- प्रश्न 5) फेड्रीक निकोलसन समिती 1904 मधील विविध शिफारसिंची चर्चा करा. [14]
- प्रश्न 6) सहकारी चळवळ म्हणजे काय? भारतातील सहकारी चळवळीची अलीकडील स्थिती सांगा. [14]
- प्रश्न 7) सहकारी चळवळीतील केन्द्र शासन आणि राज्य शासनाची भूमिका स्पष्ट करा. [14]
- प्रश्न 8) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [14]
- अ) सहकाराची व्याप्ती.
- ब) स्वातंत्र्यपूर्व काळातील सहकारी चळवळीचा विकास.
- क) महाराष्ट्रातील सहकारी चळवळीचा विकास.
- ड) सहकार आणि भांडवलशाही यामधील फरक सांगा.

